

УДК 37 – 057.212:004

В. МИРОШНИЧЕНКО

Головне управління освіти і науки Полтавської облдержадміністрації

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ОДИН ІЗ ШЛЯХІВ ОВОЛОДІННЯ ПЕДАГОГІЧНОЮ МАЙСТЕРНІСТЮ

У статті на прикладі Полтавської області розкривається проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій у сучасній школі та їхня роль у розвитку педагогічної майстерності учителя.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), навчальний комп'ютерний комплекс (НКК), загальноосвітній навчальний заклад (ЗНЗ), програмно-технічні засоби, навчально-виховний процес, педагогічна майстерність.

Постановка проблеми. Серед усіх видів професійної діяльності існують ті, що безпосередньо стосуються людини, впливають на її долю, – наприклад, професії лікаря, юриста, педагога. Тому кожна з них повинна бути не просто діяльністю, а й покликанням, а кожен із тих, хто обрав таку професією, повинен володіти і високою професійною майстерністю. Зокрема, для учителя велике значення має його педагогічна майстерність, оскільки, окрім надання можливості багато про що дізнатися, учитель допомагає дітям відчувати особливу емоцію дотику до науки, до пізнання, до творчості. Така значуща роль особистості педагога у навчальному процесі накладає на нього велику відповідальність і вимагає постійної роботи над собою. Щоб досягти довершеності, йому потрібно повсякчас не лише вивчати свій предмет, а й удосконалювати техніку викладання. А.С.Макаренко сподівався, що прийде час, коли майбутніх педагогів будуть навчати тому, як увійти в аудиторію, де і як стати, як привітатися, як посміхнутись і навіть як подивитися на своїх вихованців.

Педагогічна майстерність – це професійне вміння оптимізувати всі види навчально-виховної діяльності, спрямувати їх на всебічний розвиток та удосконалення особистості. Вона характеризується високим рівнем розвитку спеціальних узагальнених умінь, і, звичайно, суть її – в особистості учителя, його позиції, здатності керувати учнівською діяльністю на високому рівні.

Велике значення у цьому контексті в сучасних умовах має володіння учителем інформаційно-комунікаційними технологіями (*Information and Communication Technologies, ICT*) – сукупністю методів і програмно-технічних засобів, що забезпечують та підтримують інформаційні процеси.

Мета статті – на прикладі Полтавської області розкривається проблема використання інформаційно-комунікаційних технологій у сучасній школі та їхня роль у розвитку педагогічної майстерності учителя.

Виклад основного матеріалу. За даними Міжнародної громадської організації Всесвітній економічний форум, у 2011 році за рівнем розвитку інформаційних технологій серед 122 держав світу Україна посіла 75 місце. Єдина конкурентна перевага, яку має наша країна в цьому аспекті, це традиційно сильні ІТ-кадри.

Отже, запровадження у навчально-виховний процес шкіл інформаційно-комунікаційних технологій є вимогою часу. На сьогодні без використання ІКТ неможливо забезпечити рівний доступ учнів до якісної освіти. Серед важливих переваг ІКТ – індивідуалізація навчання, інтенсифікація самостійної роботи учнів, зростання обсягу виконаних за урок завдань, розширення інформаційних потоків (при використанні мережі Internet), підвищення мотивації та пізнавальної активності за рахунок різноманітнення форм роботи, додаткові можливості включення ігрового моменту.

У загальноосвітніх школах області в останні роки засоби інформаційно-комунікаційних технологій набули широкого застосування при вивченні навчальних предметів, а це говорить в першу чергу про належний рівень підготовки учителів.

Усі навчальні заклади області II-III ступенів мають навчальні комп'ютерні класи, частина закладів оснащена інтерактивними комплексами, що дає можливість широко використовувати програмні та мультимедійні засоби навчання не лише на уроках, а й на заняттях гуртків, факультативів, для підготовки та презентації робіт і проєктів, підготовки до конкурсів та олімпіад, пошуку інформації в мережі Інтернет.

Важливим аспектом навчально-виховного процесу є використання сучасних мультимедійних комплексів. Це економить час учителя, підвищує ефективність презентації навчального матеріалу.

У 4 інтернатних закладах для обдарованих дітей обласного підпорядкування працюють лінгафонні комп'ютерні лабораторії по вивченню іноземних мов. Кожна з них обладнана 16 учнівськими робочими місцями та робочим місцем учителя, а також програмним забезпеченням Testing Skills, що являє собою інтегровану систему розробки мультимедійних проєктів для вивчення іноземних мов.

За останні два роки майже у два рази зросла кількість шкіл області, які користуються послугами мережі Інтернет: усі 159 міських шкіл та 325 шкіл у сільській місцевості, серед них 96 ЗНЗ I-II ступенів (із 214) та 229 із 286 ЗНЗ I-III ступенів. Зрозуміло, що це допомагає учителям мати вільний доступ і до науково-методичної інформації, і до кращих всесвітніх і національних зразків передового педагогічного досвіду, дає змогу організувати заняття на якісно новому рівні, сприяє підвищенню педагогічної майстерності та обміну досвідом, у тому числі з допомогою створених Веб-сайтів навчальних закладів.

У 2011 році сесією Полтавської обласної ради було прийнято Комплексну програму розвитку освітньої галузі, яка визначила її стратегічні пріоритети на 2011-2015 роки. Серед них і впровадження інформаційно-комунікаційних технологій.

Реалізація Програми дасть можливість забезпечити якісно новий рівень розвитку освітньої галузі області. Згідно із нею загальноосвітні заклади Полтавської області у 2011 році уже отримали 13 комплектів лабораторно-демонстраційного обладнання для кабінетів фізики (2), хімії (6) і біології (5) та

10 навчальних комп'ютерних комплексів, а у 2012 році заплановано придбати ще 25 НКК за рахунок коштів обласного бюджету.

Завдяки субвенції державного бюджету в загальноосвітніх школах Оржицького, Пирятинського, Полтавського та Решетилівського районів закуплено 12 кабінетів математики (по 3 у кожному районі).

За рахунок власних коштів обладнано два кабінети хімії, кабінети технічного креслення та фізики у Комсомольську.

Із районних, міських бюджетів та за спонсорські кошти переобладнано ще 19 кабінетів (11 – математики, 3 – географії, 2 – фізики, 2 – хімії і 1 – біології). Матеріальна база усіх вище названих навчальних кабінетів відповідає сучасним вимогам, усі вони забезпечені комп'ютерною технікою.

Із початком комп'ютеризації навчальних закладів у області проводиться і підготовка педагогічних кадрів. Кількість учителів, які володіють комп'ютером на рівні користувача, у вересні 2011 року становила близько сорока відсотків, а до кінця року підготовлено майже 7 тисяч учителів.

Оволодіння вчителями основами інформаційно-комунікаційних технологій здійснюється під час навчання в Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка, під час проходження курсів підвищення кваліфікації у обласному інституті післядипломної педагогічної освіти імені М.В. Остроградського, шляхом проведення курсів окремими потужними міжнародними ІТ-корпораціями та шляхом самоосвіти, тощо.

У області активізуються традиційні форми організації роботи та запроваджуються інноваційні форми, які були представлені під час Всеукраїнської естафети «Нові горизонти української школи». Це, зокрема, форма «учитель — учитель», яка передбачає навчання учителями своїх колег, які не мають навичок володіння ІКТ, у межах одного навчального закладу. Досвід впровадження такої форми мають майже всі райони області.

За схемою «школа — школа» навчальні заклади, у яких учителі володіють інформаційно-комунікаційними технологіями, беруть шефство над своїми колегами з інших закладів з метою підвищення рівня їх ІК компетентності. Досвід подібної роботи мають заклади міст Кременчука та Полтави.

Форма навчання «учень — учитель» спрямована на співпрацю між учителем і учнем, у ході якої йде двосторонній обмін інформацією. Вона дозволяє учителям підвищити свій рівень володіння ІК-технологіями та покращити взаєморозуміння з учнями.

Однією із найбільш поширених технологій у практиці середньої освіти є програма «Intel. Навчання для майбутнього». Навчаючись за нею, педагоги не лише отримують знання і вміння у галузі інформаційних і комунікаційних технологій, а й навчаються використовувати ці технології в навчально-виховному процесі, включати їх у загальний педагогічний процес, найкращим чином передати учням свої власні знання. Майже всі учителі області уже пройшли курси за цією програмою або прослухали курс «Основи інформаційно-комунікаційних технологій» і отримали відповідні сертифікати.

Із 2006 року Полтавський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені М.В.Остроградського долучився до проекту «Партнерство в навчанні» корпорації Майкрософт. Навчання проводилося у форматі тренінгів за програмою «Основи ІКТ».

Третій рік учителі області навчаються на тренінгах за програмою «Цифрові технології», що проводиться в рамках сумісної програми «Партнерство в навчанні» МОН України і корпорації Майкрософт Україна з метою підвищення комп'ютерної грамотності і ефективного використання інформаційних технологій у навчальному процесі.

Але існують і недоліки та проблеми застосування ІКТ. Це, зокрема, відсутність комп'ютерів у домашньому користуванні багатьох учнів і вчителів. Час самостійних занять у комп'ютерних класах відведено далеко не у всіх школах. У вчителів на завжди достатньо часу для підготовки до уроку, на якому використовуються комп'ютери. Інколи буває складно інтегрувати комп'ютер у навчальний розклад занять. Існує ймовірність, що, захопившись застосуванням ІКТ на уроках, учитель перейде від розвивального навчання до наочно-ілюстративних методів. Тому саме педагогічна майстерність учителя має допомогти йому спланувати і провести урок на відповідному рівні.

Висновки. Застосування сучасних інформаційних технологій у навчанні - одна з найбільш важливих і стійких тенденцій розвитку світового освітнього процесу.

Інформатизація істотно вплинула на процес придбання знань. Нові технології навчання на основі інформаційних і комунікаційних дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість сприйняття, розуміння та глибину засвоєння учнями величезних масивів знань і, що дуже важливо, сприяють зростанню педагогічної майстерності учителя.

Список використаних джерел

1. *Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій [автор-укладач Н. Наволокова]. - Харків, 2009. - 176 с.*
2. *Основи педагогического мастерства [под ред. И. Зязюна]. - К., 1987. - 206 с.*
3. *Фіцула М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. - К.: Видавничий центр «Академія», 2000. - 544 с.*

Мирошниченко В.

Главное управление образования и науки Полтавской облгосадминистрации, Украина

**ИНФОРМАЦИОННО-КОММУНИКАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ КАК ОДИН ИЗ ПУТЕЙ
ОВЛАДЕНИЯ ПЕДАГОГИЧЕСКИМ МАСТЕРСТВОМ**

В статье на примере Полтавской области раскрывается проблема использования информационно-коммуникационных технологий в современной школе и их роль в развитии педагогического мастерства учителя.

***Ключевые слова:** информационно-коммуникационные технологии (ИКТ), учебный компьютерный комплекс (УКК), общеобразовательное учебное заведение ОУЗ), программно-технические средства, учебно-воспитательный процесс, педагогическое мастерство.*

Miroshnichenko V.

General Department of Education and Science of the Poltava Regional State Administration, Ukraine

**INFORMATION AND COMMUNICATION TECHNOLOGY AS ONE OF THE WAYS MASTERING
PEDAGOGICAL SKILL**

The article based on the example of Poltava region deals with the problems of usage informatively communication technologies in modern school and their role for development of pedagogical trade of a teacher.

***Keywords:** informatively communication technologies, educational computer complex, educational establishment of general education, programmatic hardware, educational-educative process, pedagogical trade.*